

i heimen og mora ble da tatt for å være av samme slag. Det er hun ikke. Datteren er no flyttet og forholdet med familien ellers er i beste orden. Slik kan en dum jente bringe vannere over sin heim. Når det gjelder vår meddeler, så har vedkommende gitt ufullstendige opplysninger. Vi viser til en artikkel i forrige nr. om vår stilling til slike foreteelser. Rapport er sendt vår spesialmedarbeider.

TIL BRIDGE-HELTENE —

Det finnes landsmenn som i disse alvorlige tider for vårt land forlyster seg med å turnere i bridge. «Aftenposten» offentliggjør lange spalter med navn over deltakere i den forestående turnering. De som blir å finne på resultat- eller premielisten, vil dermed sjøl ha offentliggjort at de er lunkne, holdningsløse mennesker som faller den norske front i ryggen.

EN «JØSSING» —

Direktør Adam Petterson ved Lysaker kem. fabrikk vil gjerne gå for å være «jøsning». Hans opptreden er imidlertid slik at han fortjener en annen betegnelse. Han er av dem som stadig klager over at det er for lite fart i arbeidet. Lønningene skal ned og no har han tatt fra arbeiderne den fordel de hadde i form av fritt arbeidstøy. Ved denne bedrift er det heller ikke sørget for suppe til arbeiderne. Vær merksam på denne direktør.

EN ANNEN «JØSSING» —

Ved en større bedrift i Oslo nektet disponenten arbeiderne å søke til tilfluktsrummet under flyalarmen forrige uke. En av arbeiderne gjorde

merksam på dette og forlangte at de fikk søke dekning. Han ble avskjediget.

Denne gang skal vi ikke dra fram vedkommende eller bedriftens navn, men vil gjerne gi ham en advarsel. At nevnte arbeider blir tatt inn igjen er en selvfølge.

KARBID —

Ved en av våre største karbidfabrikker har den tyske vakt sprengt kjelene. Vakta er avgått ved døden. Det norske statspoliti er kommandert til stedet for å overta vakta og dermed ansvaret.

Gled deg, kamerat. Også blant do grønne ser det ut til å lysne.

HVOR KOMMER FRONT

NR. 2?

I samband med Moskva-konferansen er det foretatt en rekke militære disposisjoner på Englands syd-kyst. I Berlin er en tydeligvis nervøs — I svensk kringkasting heter det at tyskerne på den ene side oppfatter disse disposisjoner som demonstrasjoner, men på den andre siden er de også klar over at det muligen dreier seg om forberedelser til en invasjon som i første rekke antas ville bli konsentrert om den franske og belgiske kyst, Danmarks vestkyst og det mellomste og sydlige Norge.

11 DEC. 1943 4377 Mappe 21. Eksp. 40. 1943

FRIHETEN

Nr. 40 1943 - KAMPORGAN FOR NORSKE PATRIOTER

TIL DE NORSKE STUDENTER

I talen sin fra London 1 desember sa professor Winsnes at en må spørre seg selv: «Er det ikke grenser for det tyske barbari?». «Jo», ville svaret lyde «det er grenser for barbariet, men grensene settes ikke av tyskerne. Det er andre som setter grensen, andre som er sterke nok til det».

Etter skjendseldåden mot universitetet vårt 30 november er det rimelig at vi studenter spør oss selv: «Har vi vært sterke nok?»

Universitetslærerne og studentene lot seg ikke skremme av de tyske trusslene. Vi hadde styrke nok til å hindre at nasistene kunne omdanne Universitetet til et propagandaapparat. Vi hadde styrke nok til å holde ut på lesealene og laboratoriene som et forsøk på å bevare Universitetet som en fri forsknings- og undervisningsinstitusjon.

Men hadde vi kraft nok til å ta offensiven mot nasistene?

Hadde vi kraft nok til å bevare den akademiske ungdommen så den kunne gjøre ny innsats i fridomskrigen?

La oss forsøke å danne oss et bilde av nasistenes taktikk. Overfor oss var den samme som overfor Stortingets presidentskap, som overfor Fagorganisasjonen og som overfor lærerne. Tyskerne innledet forhandlinger som de trakk i langdrag. De stilte mulige løsninger i utsikt for å

få kartlagt motstanderen best mulig. Når så tilstrekkelig mange var utlevert gjennom skriftlig avstemning eller gjennom skriftlige protester slo tyskerne til med hard hånd.

Gjennom egen erfaring har vi studenter blitt overbevist om at med tyskerne forhandler vi ikke. Hadde det ikke vært en like god avstemning om vi hadde forlatt Universitetet, slik som prestene forlot statskirken? Hadde ikke også vi kunnet hatt initiativet? Hadde ikke vi stått sterkere om det var vi som hadde stengt Universitetet?

Vi står ikke fram som etterpåkloke. Vi står fram som restene av studenterskaren fra Oslo Universitet. Vi legger fram erfaringene våre for resten av den akademiske ungdom i Norge.

Vi som unnslopp arrestasjonen blir i Norge. Vi fortsetter kampen med nye midler fra illegalitet. Vi appellerer til studentene og lærerkreftene ved de andre vitenskapelige institusjonene i landet om ikke å vente på tyskernes utspill. Forlat høyskolene og slutt dere til skarene våre. Landet er stort. Overalt møter vi sympati og hjelp. Det er store oppgaver i frihetskampen som nettopp vi studenter kan løse.

FRAMTID —

Etterhvert som tia går og en kommer fram til den dag da en kan øyne en utgang på krigen, kommer spørs-

tid å ta organisert de fagorganiserte illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lykkes å få snudd,

den nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

målet om ordningen av de enkelte land etter krigen mer og mer i forgrunnen. Her hos oss er det flere av de illegale publikasjoner som allerede har behandlet dette spørsmål. Det er ikke meningen med dette å ta opp en diskusjon om denne sak no, men når den er tatt fram av andre finner F. det rett å peke på enkelte ting i samband med problemet.

Før det første gjelder det spørsmålet ute- og heimefront. I egentlig betydning av front så er vel denne oppdeling kunstig. Det må vel sies å være bare en front, og det er fronten mot nazi. Hvor den går kan ikke strekkes opp ved streker eller bosteder. Når vi før har pekt på begrepet heimefront, så har det vært med henblikk på krigshandlinger under okkupasjonen. Det har også vært spørsmålet om hvem som mest direkte fikk føle terroren fra nazi, de som er utenfor eller de som er innenfor landets grenser. Det har også vært nødvendig å peke på at det slett ikke er hele staben av frie nordmenn som er reist ut.]

No i dag, gjelder det oppbyggingen etter krigen. Der må det vel med full rett kunne sies en gang for alle, at det vel aldri kan bli spørsmål om enten en har vært ute eller heime, men hva en har gjort i den fridoms kamp og om fremdeles raser. En skal ikke se seg blind på det ene eller annet i en slik sak. De nordmenn som har ytt noe i kampen har rettmessig krav på å bli hørt når kampen er over, uansett hvor de har utført sin del av kampen.

Ut fra denne betraktning kommer en da til bedømmelsen av den innsats som er gjort. Da kan det sies med en gang at her heime har vi en

rekke folk som gjerne vil kyte av at de utfører både det ene og andre. En ser også rett som det er folk som bent fram abonnerer på selle i de tyske fengsler. De finner tiden inne til å forsøke å få den glorie de mener et slikt opphold gir. Slike folk har en ikke noen stor respekt før. Hovedsaken her heime er å utføre sitt arbeid på en så konspirativ måte at en unngår fengslet. De som forsøker det, de benytter ikke hver given anledning til å provosere nazi. Når de like vel ikke klarer å holde seg klar av fengslene, men går mot både dom og død, så må disse folk respekteres. De har gjort sin plikt og kanskje mer enn det. Det er ikke vanskelig å se forskjellen på disse to typer.

På samme måte er det med dem som har forladt landet. En rekke av dem hadde ikke annen utveg for å redde livet. Det var med livet som innsats de bega seg ut på ferden, en del har også stupt på denne veg. Slike folk er all ære verd. Men så har en også dem som benytter seg av de pinaktige tider å forlater landet for å den glorie som de mener «emigrant» gir. Disse folk har ikke bare lurt seg unna innsats her heime, men de har gjort det vanskelig for dem som virkelig trengte det, å komme seg ut. Disse og abonnentene her heime kommer i samme klasse.

Blant den siste klassen emigranter finner en også en del som har gjort seg bemerket ved sitt arbeid ute. Vi kjenner en del til arbeidet fra deres side i vårt naboland, De mener vist at de no, i kraft av sin stilling kan gå fram som de lyster, og enda vil de sikkert forlange både takk for det arbeid de no utfører og tilstrekkelig makt også etter krigen.

En ser også at det slås til lyd før å få tilbake de samme forhold

som rådde før 9 april 1940. Men kan det virkelig være noen som for alvor tror på at en slik orkan som den som no går over den hele verden vil føre landene tilbake akkurat dit de sto da den brøt løs? De som lider av den villfarelse bør prøve å finne ut hvorfor orkanen brøt løs. De vil da finne at det var utviklingen på det økonomiske område som var kommet fram til det punkt da det måtte breste. Det var ingen tilfeldighet som satte Hitler på den plass han sto. Det var den tyske kapital som var alvorlig truet og som nødvendigvis måtte finne en form for styresett som lot den beholde den maktposisjon den hadde. Dere som taler om å komme til førkrigs systemet, ønsker dere da også det samme for Tysklands vedkommende? Eller skal også disse ting gjelde for andre og ikke for oss?

Det er sikkert det beste å være klar over at verden står foran en vesentlig endring i styresett. Det gjelder alle land. Her i vår lille del av verden kommer vi neppe til å få så mye å si med omsyn til det styresett som skal råde. Under de voldsomme omveltninger i det 18 og begynnelsen av det 20 århundre, sto vi også utenfor, men vi måtte ta vårt system etter det som omveltningen skapte i de storlanda som vi har samband med. Det hadde vært ganske latterlig for oss om vi i 1814 hadde beholdt et adelsvelde, mens dette var slått ned i de store landa og de hadde gått over fra adel til borgerskap.

En må kunne si at vårt styresett vil bli i høy grad avhengig av det som vil bli styresettet i land som Tyskland, Frankrike osv. England kan også komme i støpeskjeen hva styreform angår.

Det vesentlige foe oss er, at vi

TAKK! K. S. 5000.00. A. B. 694.00
D. V. K. 800.00. U. 165.00

BEGERET FLYTER OVER —

Igjen har Gestapo lagt sin blodbestenkte hånd på norske menn og kvinner. Igjen har fedre og mødre i hundrer av hjem hatt en søvnløs natt - sønnen eller datteren er ikke kommet hjem.

Gestapo er begynt å skjelve for den norske bjørn, de har sett at den har begynt å røre på seg, vinterdvalen har vært lang, men nå er den ugjenkaldelig slutt. Dette skjønner tyskerne og derfor søker de i tide å klippe deys klør. Offiserene ble tatt og nå sist studentene og dermed tror Gestapo at den norske bjørn igjen er blitt tam og søvnløs - menn norske kvianer og menn, la oss vise dem noe ganske annet. La oss vise dem at vi har lært av offiserenes og studentenes skjebne. At deres skjebne har gjort alle oss andre til aktive kjeupere for Norges sak. Enhver som ikke er blind, må av disse begivenheter ha lært at den passive motstand ikke fører fram. Offiserene og studentene førte passiv motstand, de sitter alle nå i Tyskland - falt

kommer gjennom overgangen med minst mulig offer. Her er det i første rekke starten det kommer an på. Skal det bli en start der de forskjellige står med hver sine oppfatninger og pukker på disse, kan det få de verste følger. Kan alle være enige om å fordele byrdene etter den evne hver enkelt har til å bære dem, og ellers skape et styresett som passer inn i maskineriet Europa, da vil vi kunne komme over det hele på en måte som ikke fordrer alt for store offer.

tid å ta organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lykkes å få snudd,

den nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

N
sk talt
rnene.
ampen
er det
st. Det
ettelse.
s med
skulle
faglige
hadde
å be-
tardede
nytter
Det er
hvert
arbei-
er om-
stet og
kamp
sies å
gelsen.
dsorga-
betyd-
skall.
isolert.
egelse,
fristig-
tillit.
bygd
lassen.
ste og
det er
arbei-
fri-
rolle
en og
in det
alle ha

uten kamp. Hadde deres tap vært mindre om de hadde gått til aktiv kamp? Nei, det hadde de ikke, for nå er tapene 100 prosent.

Nei, kamerater i bygd og by. nå har vi lært, tyskerne har lært oss det gjennom sine aksjoner mot offiserene og studentene, - uten kamp ingen seier. Nå er det slutt på den tida da vi var nervøse og nesten gråt når det hadde vært attentat, nå er vi selv villige til å gå inn i sabotørens rekke. Eller er du ikke det, kamerat? Men du hører da til dem som lovpriser og beundrer dansker, franskmenn og jugoslaver for deres motstand. Du hører vel ikke til dem som vil at andre skal slåss for seg? Nei, det gjør du ikke, derfor kast alle betenkeligheter til side og slutt deg til rekkene av Norges stridsmenn. Disse strid-menn vet at veien blir tung, men de kvier seg ikke for å gå den, for de ser målet i det fjerne, de ser et fritt og nytt Norge stige opp av havet, varmet og styrt av morgensolen som lyser i øst.

NY POLITISJEF —

Fra London er det kommet melding om at det er utnevnt ny Rikspoliti-jef. Han skal være klar til å ta fatt på oppryddingen her heime så snart tyskerne er ute.

Det er vel og bra dette. Vi er enig i at det allerede no settes i sving tiltak med sikte på en grundig og svarlig opprydding når krigen er slutt. Regjeringen har all ære av slike tiltak.

Men mannen. Vi kan ikke fri oss fra den tanke at han var her i landet en tid etter okkupasjonen. Vi mener og-å at han ble forfremmet av nazi, men at han så forsvant for å dukke opp i London. Det vil

glede oss om vi tar feil, men da bør regjeringen gi oss garanti for at det er slik.

Sammenligner vi dette med at justisministeren holdt en minnetale i London Radio over en fh. nasist som var dømt til døden, så forekommer det oss å være en sammenheng. Det bærer og-å bud om ting som, etter vår oppfatning, må bekjempes med alle midler. Det må ikke forekomme etter krigen at folk som har vært medlemmer eller støttet nazi, får det minste ved vår administrasjon å gjøre.

Alle vet, at den samme regjering i tida fra 1935 til 1940 utnevnte en rekke nasister til ledende stillinger innen hær og politi. Det ble den gang tålt, men forholdene har forandret seg betraktelig siden den gang.

En nasist i stat eller kommune? NEI!
Blir det forsøkt, har vi geværet klart!

DET HAR KOMME nokre nye meldingar om jødane i Polen. To unge jenter skriv i eit brev: «Det er no ikkje nødvendig å gjera Palestina i stand til å ta i mot polske jodar. Her blir ingen at som kan fara dit». I eit seminarium for jødiske barn som godshjarta polakker hadde reist nær Warszawa og sytt for mat til av sine egne knappe rasjonar har tyskarane teke livet av alle dei 250 barn som var der. Personalet fekk valet mellom å ta same lagnad som barna eller gi seg på tvangsarbeid. Alle valde det første.

FRIHETEN 1943

Nr. 41 1943 - KAMPORGAN FOR NORSKE NATRIOTER

JUL —

Kjære barn!

Atter skal vi feire en krigs jul. Kanonene skal tordne, bombene falle, tusener på tusener mennesker skal utryddes. Det er jule budskapet i år. Nasis jule-budskap til hele verden.

Dere barn vil denne jul komme til å savne mye av det dere er vant til. Jule-gavene som nissen pleide komme med vil utebli fordi mor og far ikke kan få kjøpt noe til dere. Det blir ingen ny kjole, ingen dress, ikke fine støvler. Før om åra har dere fått god mat, no blir det ikke annet enn tørre brødet og kanskje litt lutefisk. Ribba, kjøttet, fløten og me'ka, alt dette går til våre grønklede gjester.

Dere vil sikkert synes det er trist dette. Mor og far synes også det er trist at de ikke kan skaffe gutten eller jenta si det de så sårt trenger både av mat og klær. De vil så gjerne gi barna sine det beste, i år er de maktesløse.

Men, det er ikke bare her i snølandet det er slik. Den samme, eller no hårdere skjebne, har rammet millioner og atter millioner av barn verden over. Krigen har vist å finne fram til hver krok, til hvert et sted der det bor mennesker. Millioner barn sitter no og venter, ikke i heimen sin, nei, den er forlengst rasert, men langt bak frontene, innlosjert om det best kan falle seg, de sitter

og venter på at far skal komme, men han kommer aldri. Han ble der ute. I forsvaret for heim og fedreland lot han livet. Mor ville redde hva reddes kunne fra heimen. Også hun ble der, var for sein til å komme seg unna, det var for mye som bant, for mye som skulde med, og så kom fienden. Et lemlestet lik er alt som er igjen. Voldtatt, pint til døden i ruinene av sin egen heim, det var hennes skjebne da hun støtte sammen med den nasistiske kultur. I Polen og Sovjet-Samveldet er det hundretusener mødre som har forlatt sine barn på samme måte. Også barn på samme alder som dere er drept i titusener, ofte mens mor så på. Knust mot gatestenen. Titusener polske barn fra 12 til 15 år er sendt til Tyskland på arbeid . . .

Dere små her heime vil sikkert forstå at også hos disse fremmede barn er øynene mørke av sorg. Skjebnen rammer like hardt enten den rammer deg eller den rammer barn under andre himmelstrøk, barn med annen hudfarge.

Også her heime sitter det mange barn som må feire julen uten far, ja, også uten mor. Far er i fengsel, eller og-å kanskje skutt, mor er også i fengsel, dere er hos fremmede. No må dere ikke gråte selv om det føles tungt. Husk på at dere er sønner og døtre av folk som ga sitt liv for fedrelandet, folk som modig gikk inn i kampen mot undertrykkelse og tyranni. De falt, men du kan

tid å ta organisert de fagforeningene illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lykkes å få snudd,

det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!